

Obres

Ho deuen estar patint vostès, tant com jo, si no és que viuen tancats en una presó, reclusos en un monestir de clausura, o en un mas de l'Alt Maestrat: tots els governs que tenim, de totes les categories i nivells, s'han proposat alhora fer-nos impossible qualsevol forma de circulació. Tant se val que siga transport públic o privat, per tren, per carretera o per via urbana, o simplement fent servir les cames: allà on vas, per allà on passes, hi ha una obra en curs d'iniciació, en curs de realització, o en curs —més rarament— de finalització. No hi ha manera humana d'evitar-les, ni d'estalviar-te els embussos, les desviacions, les cues, la mala llet, els retards, o el risc, si vas caminant, de caure en alguna trinxera oberta o de perdre't en algun laberint de tanques metàl·liques. Són omnipresents, són el més visible signe dels grans canvis del temps, són el purgatori necessari, promesa de la glòria futura, qui sap què més són.

No dic tot açò per ganes de criticar, Déu me'n guard. Em sembla de primera que els poders públics es dediquen de sobte tan apassionadament a fer circumval·lacions i autovies, cinturons litorals i segons i tercers cinturons de totes les mides, ponts i túnels, passos elevats i passos inferiors, enterraments de vies (bé, al Cabanyal de València ja fa quatre anys que fan veure que enterren la via, i ningú sap si ho aconseguiran algun dia), rectificacions de carreteres, nous accessos, reformes, contrareformes i aparcaments. Tot això està molt bé, i és just i necessari. El que no acabe d'entendre és per què s'han posat a fer-ho tot alhora, i *tots* alhora: ministeris, conselleries i ajuntaments, autovies i aparcaments. Amb el resultat que, com tot alhora no es pot fer de pressa, tot s'allarga i dura, i el purgatori es fa extens i universal. Deixant de banda el fet, evident, que ara hi ha més diners públics —perquè n'hi ha més de

privats evidentment— i per tant hi ha més possibilitats de gastar-los en excavadores i en asfalt, se m'acudeixen dues explicacions del fenomen.

La primera, és que totes les administracions públiques han trobat de sobte una via pràctica de justificació política i moral. Com si volgueren dir: ací estem, senyores i senyors, vostès poden pensar el que vulguen, tenir la ideologia que més els vinga de gust, i fins i tot creure que som una colla de ganduls aprofitats, però ja veuen: les obres confirmen la nostra existència, són la prova irrefutable de la nostra funció, i això no ho podran negar. I com més obres troben en marxa, més evident és la prova. Alguna cosa d'aquest estil, directa o subliminal, ja he sentit o llegit: el poder —central, autonòmic o municipal— presenta els seus projectes i mapes, es fa retratar visitant obres en curs o inaugurant obres acabades, i diu amb satisfacció: ja veuen si en fem, de coses, ja veuen si som un bon poder. No sé si el missatge funciona, però en tot cas és un missatge molt vell. Don Gonzalo Fernández de la Mora, ministre de finals del franquisme, ja ho va explicar això, fa més de vint anys, quan inauguraven els últims pantans i les primeres autovies: el *crepúsculo de las ideologias* venia a coincidir exactament amb l'*Estado* (amb majúscula) *de obras*. Dit d'una altra manera: el règim es justificava a través de les Obres Públiques, efecte visible d'un sistema estable, eficaç, sense sotrats ni parlament ni partits (s'oblidava, el gran pensador, de dir que pels ma-

teixos anys a Itàlia, amb caigudes de govern cada mes, vagues, sindicats i partits, feien cent vegades més quilòmetres d'autopista que l'estabilíssim franquisme). El parany, però, és molt temptador, i és molt fàcil presentar com a mèrits del sistema o del partit allò que és una elemental obligació de l'estat. El mal és que ho fan. Dissimuladament, però ho fan.

La segona explicació deriva de la primera: ja que som tan eficaços, ja que fem tantes obres, etcètera, voteu-nos a les pròximes eleccions. No s'explica, si no és per això, que les obres municipals s'hagen multiplicat i accelerat de la manera que ho han fet. Cal que estiguen acabades a temps de deixar respirar el personal, gaudir uns mesos del cel dels *parkings* i circumval·lacions, i després a votar. No és mala idea meua, és així. Als Estats Units i al Canadà, on això del *marketing* polític és molt més descarat, no ho dissimulen: al costat d'una obra en curs, pots trobar un gran cartell que diu amb lletres petites "Estat de Texas", i amb lletres enormes "John J. Johnson, Governador", i a continuació el rètol de l'obra. O el nom de l'alcalde igual de gros, si és una obra municipal. Ací són més discrets: posen "Ajuntament de València" o "Generalitat de Catalunya", i el viatger o vianant ja sap de qui és el mèrit.

En fi, la moral d'aquesta història és que fer obres públiques no és mèrit de ningú, ni de la monarquia parlamentària, ni del socialisme, ni de l'humanisme cristià, ni de Jordi Pujol ni de Clementina Ródenas: es fan perquè s'han de fer, i perquè es poden fer. Supliquem per tant, a VI i a VE que es prenguen la molèstia de no causar-nos tantes molèsties juntes i simultànies. És gràcia que no confiïm d'obtenir, etcètera.